

C. W. GORTNER

PRVNÍ
HEREČKA

Román o Sarah Bernhardtové

První herečka

První herečka

ROMÁN
O SARAH BERNHARDTOVÉ

C. W. Gortner

slovaart

První herečka je beletristická kniha. Veškerý děj i dialogy, stejně jako všechny postavy s výjimkou několika osobností dobře známých z historie, jsou plody autorovy fantazie a neměly by být chápány jako skutečné. Ve scénách, v nichž vystupují reálné historické postavy, jsou situace, události i rozhovory zcela fiktivní a jejich účelem není popisovat realitu či měnit zcela fiktivní povahu tohoto díla. Ve všech ostatních ohledech je veškerá podobnost s živými či mrtvými osobami čistě náhodná.

Copyright © C. W. Gortner, 2020

Translation © Barbara Hajná, 2021

Czech edition © Nakladatelství Slovart, 2021

Všechna práva vyhrazena

První herečka

Z anglického originálu *The First Actress* přeložila Barbara Hajná

Redigovala Iveta Poláčková

Korektury Adéla Lapáčková

Editorka Kateřina Eliášová

Sazba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tisk FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Vydalo Nakladatelství Slovart, s. r. o., v roce 2021

První české vydání

Cena uvedená na obálce je nezávazným
doporučením pro konečné prodejce.

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

ISBN 978-80-7529-632-0

www.slovart.cz

Na památku mé milované tety Meme

Navzdory historii legenda vždy vítězí.
SARAH BERNHARDOVÁ

PRVNÍ DĚJSTVÍ

1853–1859

Nechtěné dítě

*V malé holčičce je skoro
vždy patrná hrozba ženy.*

ALEXANDRE DUMAS

I

Pokud je pravda, že protivenství umožňuje rozvíjet talent, pak bylo mé nadání vykováno ve výhni mého dětství.

Bylo mi osm let. Žila jsem ve světě zelených a šedých tónů, mezi lesy čeřenými větrem a kupami prastarých kamenů, které mořské vlny v poryvech vichru poházely po bretaňské půdě, mezi hlučným cinkáním zvonků ovcí, které ve stádech putovaly na pastvu, a kvokáním slepic žijících v kurníku u chalupy se střechou ze slaměných došků a verandou obrostlou popínavými rostlinami, v níž jsem bydlela. Chod tohoto prostého světa určoval východ a západ slunce, práce od úsvitu do soumraku, mokrá gáza na vlhčení čerstvého kozího sýra, teplo chleba s křupavou kůrkou, právě vytaženého z pece, a štiplavost divokého zeleného česneku, který jsem drtila bosými chodidly.

Dokud se nevrátila matka.

„Sarah? Sarah, kde jsi?“

Přes zeleninovou zahradu ke mně dolehl její podrážděný hlas. Seděla jsem vysoko na větvi starého fíkovníku mezi opuštěnými veverčími hnízdy. U kořenů stromu se válel můj pes Pitou a v letním vedru ztěžka oddechoval. Žena, která mne volala, si ho zřejmě vůbec nevšimla, ačkoli každému, kdo mne znal, by jeho přítomnost okamžitě prozradila, kde jsem, protože mne provázel jako věrný stín.

Podívala jsem se na verandu a spatřila ji tam jako postavu v pozadí obrazu; rukou v bílé rukavičce si stínila oči, a když mě znovu zavolala, hlasem jí proniklo ostří netrpělivosti.

„Tak Sarah, kde se schováváš? Na tohle nemám celý den. Okamžitě vylez.“

Věděla jsem, kdo to je, i když uplynulo tolik času, že už bych to vědět neměla. Ve chvíli, kdy jsem uviděla, jak u domu zastavuje její kočár, mne ovládl nával vzteku a vyhnal mne zadní brankou k tomuto stromu, mé tajné skrýši. Od její poslední návštěvy už uběhly více než tři roky. Stejně jako dnes se dostavila nečekaně, se spoustou čokoládových bonbonů a různých tretek – malá baculatá cizinka s blankytně modrýma očima, v přepychových sukních s volány a s kloboukem širokým jako ták, který zdobily hedvábné květiny. Jen zavětrila místní vzduch, vydala příkazy a zase zmizela tam, odkud přišla, ať už to bylo kdekoli. Po tak dlouhé době ve mně pohled na ni probudil víc než jen hněv; nechtěla jsem ji vůbec vzít na vědomí, i když mi její návrat přinesl i záchvěv uspokojení, že na mě nezapomněla.

Pitou se vyškřábal na nohy a zavrtěl ocasem. To popuzené vykřikování mého jména ho uvedlo do střehu. V obavě, že mě prozradí, jsem mu gestem zavelela, ať si sedne. Rezignovaně se svalil na zadek a já se znovu zadívala k domu.

Z přilehlé kuchyně vyšla teta Hubertová a utírala si do zástěry ruce od těsta. V okamžiku, kdy se k ní má matka užasle otočila, ukázala teta přímo na strom a zaburácela po bretonsku nakřáple: „Poupátko! Pojď sem a pozdrav maminku.“

Rozezleně jsem sklouzla z větve, přičemž se mi šaty zachytily o proutek. Natrhly se. Při představě, jak je teta bude muset zašít a jak mě přitom bude jako obvykle kárát a opakovat svůj oblíbený postřeh, že na stromech, po kterých pořád lezu, na rozdíl od listů šaty nerostou, jsem s Pitouem v závěsu nešťastně zamířila k verandě.

Matka mne přitom bedlivě zkoumala.

Teta se zamračila. Nebyla nelaskavá; měla mě tak ráda, jak jen mohla, pokud si na to našla čas, jenže právě času se jí bolestně nedostávalo, jelikož přišla o manžela a musela se sama starat o všechny kozy, slepice i zeleninu. Přesto mi zrovna to ráno dala modrou mašličku do vlasů – „K té tvé bílé pleti a rudým vlasům modrá moc pěkně ladí,“ podotkla se vzácným úsměvem, který odhalil mezery

v jejím chrupu –, a když jsem teď po stuze opožděně zapátrala, zjistila jsem, že mi zplihle visí v rozčuchaných vlasech. Aspoň jsem ji na rozdíl od dřeváků nenechala na stromě.

Vystavená matčinu pohledu jsem si celá připadala tak špinavá, jako jsem měla chodidla. Ona byla... dokonalá. Neposkvrněná. Jako socha Panny Marie v místním kostele, stejně mramorově bledá. Téměř jsem očekávala, že na její tváři spatřím jedinou průzračnou slzičku jako kapku zmrzlé stromové mízy.

„No tak?“ pravila teta. „Jak říkáme mademoiselle Bernhardtové?“
Zamumlala jsem: „Dobrý den, mademoiselle.“

Matka se usmála. Nebo ne? Těžko říct. Růžové rty, které připomínaly opravdovou nerozvitou růži, se zachvěly, neodhalily však zuby. Přesto jsem měla pocit, že musí mít zuby stejně bezchybné jako zbytek, ne jako teta, která si neustále stěžovala na zkažené stoličky a bolest, již jí působilo třeba jen kousnutí do chleba.

„Nepoznává mě.“ Matčino hladké čelo se zachmuřilo. „A je tak hubená. Nebyla nemocná?“

Teta odmítavě zabručela. „V životě nestonala ani den. Dala jste mi ji ke kojení, mademoiselle Bernhardtová. A taky že se do toho pustila. Jako vyhladovělé telátko. Dělam, co jste po mně chtěla. Nic víc, nic méně. Je hubená, to jo, ale sní toho víc než mezek.“

„A mezek se zase zřejmě častěji koupe,“ opáčila matka.

Teta pokrčila rameny. „Děti se vždycky zašpiní. Proč plýtvat vodou? Koupe se každý týden.“

„Chápu.“ Matka si mě prohlížela, jako by nevěděla, co přesně má dělat. „Mluví aspoň trochu francouzsky?“

„Když se jí chce. Jak vidíte, tady francouzštinu moc často nepotřebujeme. Krávy nezajímá, jestli je dojíme francouzsky nebo bretonsky.“ Teta mne s úšklebkem pobídla: „Pověz mamince něco francouzsky.“

Nechtělo se mi povídat jí vůbec nic, francouzsky ani jinak. Proč bych měla vyhovět téhle nepřívětivé osobě, která bude do hodiny zase pryč? Teta se na mě ale přísně koukla, a já tedy zabreptala: „*Pitou est ma chien.*“

„Vidíte?“ Teta si zapřela ruce o široké boky. „Není hloupá. Jenom umíněná. Takové holky potřebují pevnou ruku.“

Už se neohrabaně obracela zpátky k domu, když matka řekla: „Správně je to *mon chien*.“ Vzdychla. „Možná na to teď není vhodná doba. Mám zrovna tolik práce... Jestli si ji necháte ještě další rok, můžu vám nabídnout víc –“

Teta se prudce zastavila a v pohledu, který vrhla přes rameno, se zračila rozhodnost, kterou jsem znala až moc dobře. „Pro mě to je vhodná doba. Stárnu. Musím tenhle barák prodat a přestěhovat se k synovi do města. Odvezete si ji dneska, jak jsme se dohodly. Už má sbaleno.“

Zůstala jsem stát jako přimrazená s rukou na Pitouových střapatých uších. Tetina slova jsem jasně slyšela, ale nemohla jsem jim uvěřit. Opravdu se matka vrátila po takové době, aby si mě odvezla? Než jsem se stihla zarazit, vyhrkla jsem: „Já nemůžu odjet! Co by bylo s Pitouem?“

Pes zakňučel. Matka na mne pohlédla modrýma očima. Sledovala jsem, jak její pohled chladne. „S Pitouem? To si myslíš, že mám s tebou do Paříže brát ještě to tvoje psisko?“

Do Paříže?

Srdce se mi rozbušilo. „Ale já... já ho tady nemůžu jen tak nechat,“ řekla jsem, zatímco matka už se obracela zpátky k tetě. Něco jí tlumeně řekla a po tváři mé pěstounky přeletěl bolestný výraz. Teta zavrtěla hlavou. „Ne,“ slyšela jsem ji říkat. „To není možné. U mého syna pro ni není místo. Jeho žena čeká dítě a já jí musím být k ruce. Buď si ji dneska odvezete, nebo jde do sirotčince. Já už za ni neodpovídám.“

V očích mne zaštipaly nečekané slzy. V okamžiku, kdy jsem cítila, jak mi do hrdla stoupá zakvívání, se teta zadívala matce přes rameno a řekla mi jemně: „Poupátko, teď musíš jít bydlet k mamince. Pitouovi se postarám o domov, to se neboj. Teď se pojď umýt a vezmi si tašku. Mademoiselle Bernhardtová čeká a do Paříže je to dlouhá cesta.“

Nedokázala jsem se pohnout. Můj domov byl tady, v téhle chalupě s nevelkými místnostmi a stěnami se stopami kouře, prosyčené pachem hustých polévek a česneku, s tetou a Pitouem. Nechtěla jsem odjet do Paříže a bydlet tam s touhle nastrojenou cizinkou. Vůbec jsem ji neznala.

„Ne,“ vyslovila jsem hlasitě a při pohledu na to, jak tetina tvář potemněla, jsem dodala: „Nepůjdu.“

Teta do mě prudce strčila. „Mám si dojít pro rákosku?“

Ten tenký proutek z hlohu, který mi mohl na stehnech udělat podlitiny, patřil k nemnoha věcem, jichž jsem se bála. Teta rákosku použila jen jedinkrát, když jsem zapomněla dávat pozor na ohrádku a spolu s Pitouem jí zdupala záhonek s koriandrem. Potom jsem si týden nemohla sednout.

„Tak jdi,“ zavelela teta. „Umyj se a posbírej si věci.“

Vrazila jsem i s Pitouem do nitra domu a matka mi přitom uhnu-la z cesty. V pokojíčku, kde stála má postel a zprohýbaný prádelník, jsem objevila plátěný pytel, v němž byla nacpaná většina mého oblečení a dávno zapomenutá hadrová panenka. Na postel mi teta rozložila mé jediné hezké šaty. Nosila jsem je jen v neděli, kdy jsme chodily do města na mši. Zastavila jsem se očima na šatech. Nepůjdu. Nemůžu opustit Pitoua. Uteču, vezmu si ten pytel a jeho –

Teta na terase ostře hvízdl a Pitou se skokem vymrštil ven. S výkřikem jsem se vrhla za ním, ale ve dveřích mi cestu zahradila matka.

„To mytí vynecháme,“ řekla. „Už to tu nesnesu ani minutu.“

„Mamá, prosím.“ Zápolila jsem s návaem paniky. „Pitou. Nemůžu ho tady nechat, jestli teta prodá dům a –“

Umlčela mě zvednutím ruky. „Budeš dělat, co se ti řekne.“

Jakmile jsem se vyškrábala do kočáru, Pitou se rozštěkal. Trhnutím jsem odtáhla záclonku z okna, zadívala jsem se na dům a přitom mne zaplavil černý příliv utrpení. Teta stála na prahu a mého pejska přidržovala na místě. Snažil se jí vytrhnout a běžet za mnou; s očima plnými slz jsem vnímala, jak se vůz škubavě rozjíždí, a v uších mi drsně sýčel svist biče, kterým se kočí rozmachoval nad spřežením.

Za pár chvil už jsme nechali chalupu za zády a kočár rachotil po nedlážděné cestě. Matka proti mně seděla mlčky. Zůstala potichu tak dlouho, až mi slzy na tvářích uschly, a já během čekání pod jejím upřeným hloubavým pohledem ochabla. Potom konečně promluvila:

„Nejsem zvyklá, že se mi pod nohy plete dítě. Mám spoustu práce a nemám čas ani trpělivost, abych se zabývala nějakými skopičinami. Můj rozvrh musíš respektovat za všech okolností. Rozumíš? *Za všech okolností.* Jestli nebudeš poslouchat, najdu ti nějaké jiné bydlení.“

„Ano, mamá,“ zašeptala jsem. V krku se mi udělal knedlík. Byla jsem už příliš vyděšená, než abych dál vzdorovala. Už padla zmínka o sirotčinci a já nepochybovala, že by mě do něj klidně poslala.

„A před lidmi mi nikdy nesmíš říkat mamá,“ dodala, zatímco si prsty v rukavičkách úzkostlivě přejížděla po šatech. „Přátelé mi říkají Julie. Můžeš mě oslovovat jménem nebo mademoiselle Julie, jestli je ti to milejší.“

„Ano, mademoiselle Julie.“

Věnovala mi strnulý úsměv a znovu mne přitom přejížděla očima. Své jediné slušné botky, kabátek a čepec jsem si natáhla jen tak tak. Všechno mi to přivezla při své poslední návštěvě a teď už jsem se do toho skoro nevešla. Střevíce mě tlačily. Kroutila jsem chodidly, toužila jsem boty skopnout a zároveň uvažovala, jestli by se mi povedlo z kočáru vyskočit a uhánět zpátky do chalupy. Jenže už ve chvíli, kdy jsem si představovala matčin šokovaný výraz, mi bylo jasné, že by mě chytila a jen by se na mě rozzlobila ještě víc než teď.

„Nevrť se.“ Vytáhla z kabelky vějíř a zamávala jím. „Tak vážně. To tě ta venkovská ženská vůbec nic nenaučila? Chováš se jako divá zvěř.“ Na okamžik se odmlčela. „Nejspíš ještě neumíš číst a psát?“

„Ne, mademoiselle Julie.“ Zahlítilo mě naprosté zoufalství. Nejenže mne donutila opustit domov i mého psa, ale navíc jsem se jí ani nijak nezamlouvala. Nestála o náš společný život o nic víc než já.

Vzdychla. „Tak se asi budeme muset postarat i o tohle.“ Znovu se zadívala z okna. „Negramotná,“ zamumlala jakoby sama pro sebe. „A společensky úplně nemožná. Počítám, že nikdo ani nebude chtít věřit, že je moje.“

Ten odhad zněl potěšeně.

Po třech dnech jsme dorazily do Paříže. Každou noc jsem v hospodách, v nichž jsme přespávaly, plakala do rukávu a ona se ke mně

otáčela zády. Než jsme dojely do města, slzy mi došly a byla jsem pevně přesvědčená, že už nikdy nebudu ani na vteřinku šťastná.

Paříž mne ohromila. Takový hluk, rachot vozů a lidský křik; město mi připadalo bezbarvé, jenom změř zakouřeně oblohy a ulic s kamennou dlažbou. Bylo cítit mokrým prádlem a zvířecími výkaly – jako starý drak, říkala jsem si, drak, kterému spáry protéká zduřelá řeka. Když jsem si vybavila zelenou, lesnatou krajinu Bretaně, její pole, louky a všechny skrývačky, které jsem si tam přivlastnila, málem jsem se znovu dala do pláče. Jestlipak ještě někdy uvidím strom?

Kočár zastavil a Julie řekla: „Tohle je rue de Provence,“ jako by pro mě jméno té ulice něco znamenalo. Po dlouhých hodinách sezení ve voze mě všechno bolelo a taky jsem měla strašný hlad, protože za poslední dny jsem toho snědla mnohem méně, než odpovídalo mým zvykům. Vystoupily jsme a já zjistila, že stojím před vysokým, úzkým domem, špinavým od sazí a z obou stran vmáčknutým mezi dva další, zrovna takové.

Potom z jeho dveří vyplula hezká mladá žena, pozoruhodně podobná Julii. „Sarah, děťátko!“ Políbila mě na obě tváře a mě přitom zahltila vůně růžové esence, která mě nutila ke kašli. Její jasné oči měly tmavší odstín modré než Juliiny a vlasy, stažené do uzlu na šíji, měla rudozlaté. Jako já. To musí být nějaká příbuzná, napadlo mne právě v okamžiku, kdy laskavě pravila: „Děťátko moje. Ty si na mě nepamatuješ, vidě?“

Julie zezadu, kde velela kočímu, jak má vyložit zavazadla – na cestu pro mne si vzala dva středně velké kufry; k čemu potřebovala tolik věcí? –, řekla: „Nebud' husa, Rosine. Vždyť tě naposledy viděla ještě jako mimino.“

„No jistě. Sarah, drahoušku, já jsem tvá tetička Rosine. Tvá matka je moje starší sestra.“ Tetička se usmála. Vzala mou dlaň do teplé ruky, zamířila se mnou dovnitř a já musela potlačit další příval slz. Laskavost byla to poslední, co bych tu čekala.

„Vítej v Paříži,“ řekla a já se o ni opřela.

Možná že život tady nakonec přece jen nebude tak strašný.

II

Následující rok byl plný učení.

Rosine si mě vzala na starost a od ní jsem se také dozvěděla o svých rodinných kořenech.

Má matka i její dvě sestry, narozené v židovské rodině v Nizozemsku, svou rodnou zemi opustily, jakmile dosáhly plnoletosti. Nejstarší Henriette se provdala za obchodníka s látkami z Ariège a založila s ním rodinu, zatímco Rosine s mou matkou strávily něco času na cestách a pak se usadily v Paříži. Jak si vydělávaly na živobytí, to zůstávalo tajemstvím, stejně jako náš původ. Julie se neřídila žádnými pravidly naší víry, na dveřích nevisela žádná schránka se svitkem textu z Tóry a ani v bytě by se nenašel jediný předmět připomínající židovské náboženství. Mne teta v Bretani vychovala jako katoličku, a tak jsem usoudila, že matčina víra není nijak zvlášť důležitá.

Rosine mě zanedlouho začala vyučovat a každý den se mnou seděla nad základními učebnicemi. Dozvěděla jsem se, jak se hláskuje moje jméno, a naučila se odříkávat abecedu; močila jsem se s psaním písmenek, až mne v prstech chytala křeč a před očima mi všechno plavalo. Přesto jsem se učila dychtivě, protože slova mne fascinovala – představovala bránu do nového světa, v němž mi příběhy o labutích princeznách a žabích princích, o čarodějnicích žijících v chatrčích a o dýních, které se mění v létající kočáry, pomáhaly najít útočiště před přísným rozvrhem, který nařizovala Julie a kterým se všichni členové domácnosti museli řídit.

Den, kdy se celý můj nový život proměnil, začal docela obyčejně. Předchozí večer byl únavný: Julie u sebe v salonu hostila skupinu přátel, dokud všichni až na jednoho neodešli. Od svého příjezdu jsem si už zvykla, že do bytu přicházejí cizí pánové a pak zase odcházejí. Julie se přátelila pouze s muži, což pro mne byla další záhada. Občas po mně chtěla, abych tyhle „ctitele“, jak je nazývala, obsloužila, takže jsem se v určenou chvíli musela dostavit s tácem kanapek, vzpurnými rudozlatými vlasy spletenými do copu a lichotivým úsměvem na rtech. Po prvním zběžném pohledu mne muži ignorovali, jen tu a tam se některý naklonil, plácl mne po zadku a poznámenal: „Pěkně kostnatá holčička. Julie, vy jí nedáváte najíst?“ Na což matka odpovídala s falzetovým smíchem: „Jí, kolik se jí zachce, a nepřibere ani deko. A přitom vyrostla v Bretani, na čerstvém venkovském vzduchu... člověk by čekal, že bude baculatá jako koroptvička, jako já.“

Muži se sice pochechtávali, ale já v jejím hlase zaslechla zlostný podtón. Julii se zjevně nezamlouvalo, že jsem hubená jako nitka a že mám klíční kosti tak vysedlé, že bych do jamek nad nimi mohla chytat dešťovou vodu, jak jsem ji jednou zaslechla pohrdavě podotknout. Mátló mne, že mi přesto nikdy neopomine vyčinit, pokud si u snídaně nebo večere řeknu o druhou porci, a vždycky dodá, že jestli jsem si toho ještě nevšimla, v Paříži jídlo jen tak nevytlézá z hlíny ani nepadá zralé ze stromů.

Svým ctitelům však připadala stále zábavná, což pro mne představovalo další nepochopitelnou záhadu. Copak nepoznali, že ze sebe dělá někoho úplně jiného? Odpoledne předtím, než se v salonu sešla společnost, vždycky trávila hodiny před zrcadlem a do složité zdobených šatů jí pomáhala komorná, jako by neměla dost síly, aby si je oblékla sama. Popuzené výtky, kterými nešetřila, pokud jí komorná dost neutáhla šněrovačku nebo jí přinesla špatný náramek, přitom ale prozrazovaly, že není tak bezbranná, jak se tváří, a že všechno dělá za určitým účelem.

Jakmile se ale dostavili ctitelé, nasadila vytrvalý úsměv a věnovala pozornost každému jejich přání, i když ve chvílích, kdy jsem přinášela kanapky, jsem cítila, jak se do mne zavrtává očima. V okamžiku,

kdy mne nějaký host třeba jen letmo vzal na vědomí, mne mávnutím ihned zahнала zpátky do mého pokoje, kde jsem pak za zvuků jejího smíchu a mužského hovoru usnula.

Spala vždycky až do poledne. Rosine dohlédla, abych se nasnídala a pak se učila, a potom mě poslala hrát si na dvůr, abych uvnitř nerušila.

„Je moc důležité, aby se tvá mamá dobře vyspala,“ říkala Rosine. „Musí co nejvíc odpočívat“ – a to byla zase záhada, protože mně se nezdálo, že by toho kromě odpočinku moc dělala: polehávala buď v ložnici, nebo v salonu a jen tu a tam projevila záblesk činorodosti a připnula si klobouk, aby se v něm vydala na nákupy, nebo se ověsila šperky a jela do Opery.

Onoho rána jsem se probudila dřív než Rosine. Byt byl těsný a my dvě se dělily o pokoj, ale teta, vyčerpaná z každodenního vedení domácnosti, spala jako dřevo. Štěrbínou ve dveřích jsem zahlédla postaršího pána, jak po špičkách vychází z Juliiny ložnice. Na temeni plešatěl, zato měl ohromně dlouhé kníry, které mu splyývaly podél rtů. V šedém kabátě s lesklými klopami, černém cylindru a s hůlkou se stříbrnou rukojetí mi připadal jako přehnaně vystrojený dědeček.

Z jeho kradmého odchodu jsem si nic nevyvodila. Viděla jsem ho už dřív. Chodil do salonu celou tu dobu, co jsem byla v Paříži, a zřejmě byl ze všech hostů nejoblíbenější, protože často zůstával přes noc. Nikdy mi taky nevěnoval soustředěný pohled. Když se teď ale zastavil, aby si upravil kabát, a pak zvedl hlavu, náhodou mu zrak padl mým směrem, a tak zjistil, že se na něj upřeně dívám. Nebyla jsem ještě oblečená. Stála jsem ve dveřích jen v košilce, s rozježenými kudrnami, které se teta marně snažila zkrotit horkými žehlíčky a bezinkovým odvarem.

V mírných hnědých očích se mu podivně zalesklo. Kývl na mě ohnutým prstem. Zašeptal: „Pojď sem, *ma petite*. Ukaž se mi.“ Cítila jsem, jak mi do tváří stoupá horko.

Sice jsem nechápala, proč k nám všichni ti muži pořád chodí, skoro každý večer kromě neděle, ale Rosine mi vtoukla do hlavy, že se na to nikdy nesmím ptát. Nesmím nijak obtěžovat. Jsou to matčini „mimořádní přátelé“ a já jim musím prokazovat patřičnou úctu.

„Děti by mělo být vidět, a ne slyšet,“ nabádala mě tetička. „Rozumíš tomu, Sarah? Julie si nepřeje, aby její hosty otravovaly nějaké hlouposti.“

Celou dobu jsem se snažila těmto pokynům vyhovět. Ani jsem nevěděla, jak se tenhle konkrétní ctitel jmenuje, a zatímco jsem v duchu zápolila s možnými důsledky odmítnutí jeho žádosti, o níž jsem vytušila, že je nepatřičná, udělal krok ke mně.

„*Ma petite*,“ řekl znovu. „Proč se přede mnou schováváš? Chci se na tebe jen podívat.“

Mohl by to říct Julii. Mohl by zmínit, že jsem se k němu chovala nezdvořile. Opatrně jsem vyšla ze dveří, zatímco za mnou zaznívalo chrápání tety ležící v úzké posteli, mdle jsem se na něj usmála a udělala pukrle. Zmačkanou košili jsem si přitom popotahovala, abych zakryla vyboulená kolena.

Pod kníry se mu objevil úsměv a odhalil zažloutlé zuby. „No ano. Hezoučká. *Très belle*, jako tvá mamá. Pojď blíž, holčičko. Ať ti starý Morny může dát pusinku.“

Ztuhla jsem. Tak nejdřív tvrdil, že mě chce jen vidět, a teď mě chce líbat? Natáhl ke mně ruku – pokroucenou, pokrytou jaterními skvrnami, která mohla patřit nějaké pohádkové příšeře –, a než se mne mohl dotknout, praštila jsem ho přes prsty.

Ucukl a oči mu zaplály vztekem. „Víš vůbec, kdo jsem?“ zaburácel a já zezadu zaslechla, jak Rosine lapá po dechu, odhazuje pokrývku a vyskakuje z postele.

Upřeně jsem se na něj podívala. „Ano. Jste Juliin mimořádný přítel. Tak si jděte pusinkovat ji.“

Rosine přiběhla ke mně, položila mi ruce na ramena a nejspíše pravila: „Prosím, odpusťte jí, monsieur. Je to jen dítě a –“

„Dítě?“ Zamračněně pohlédl na svou ruku, která samozřejmě žádné stopy po ráně nenesla. „Je to divoká kočka. S těmi drápy by Julie měla něco udělat.“

Nastalo děsivé ticho. Nato z protější strany chodby, ověšené obrazy, zatrylkovala má matka: „A také s nimi něco udělám, drahoušku Morny. Prosím, přijměte mou omluvu za její nepříjemné chování.“ Julie zahalená v modrém čínském hedvábí s vyšitým vzorkem,

s nadýchanými vlasy jako svatozář, se plavně donesla k němu a za různého špitání a mazlení ho odvedla k východu, kde on zavrtěl hlavou a rázně odkráčel.

Jakmile se za ním zavřely dveře, prudce se otočila ke mně. Přitiskla jsem se k Rosine a ta zakoktala: „Sarah to nemůžeš zamlát. Pan vévoda si počínal naprosto nevhodně. Chtěl ji políbit a ona – no, podívej se na ni. V košilce. To se nehodí.“

„*Nehodí?*“ zopakovala Julie. Takhle jsem ji ještě nikdy neviděla; strnula na místě, jednou úchvatně mléčně bílou rukou svírala látku županu, jako by škrtila vyšité čápy. „Ona ho *urazila*. Mohl by mě opustit a říct to i ostatním. A z čeho pak budeme žít, co? Co si počneme, když se roznese, že doma chovám tohle divoké stvoření, tuhle *nepříjemnost?*“

Stvoření. Považuje mě za zvíře. V návalu hněvu, o němž jsem si ani neuvědomovala, že ve mně stále doutná, jsem se odtrhla od tetičky Rosine a zaječela: „Jestli mě nechcete, tak se zabiju. Tak se té nepříjemnosti zbavíte!“

Julie do mě zabodla zrak. Rosine unikl výkřik a já pohlédla do matčiných studených očí, v nichž jsem vycítila lhostejnost, která mi sjížděla po páteři jako ostrá čepel. Nezáleželo jí na mně. Neměla mě ráda. Nikdy mě neměla ráda. Mohla bych klidně umřít a s ní by to ani nehnulo.

Vrávoravě jsem vběhla do salonu. Rosine se hnala za mnou a objala mne v pase, ale já se zmítala, až jsem porazila stolek, na němž stála spousta porcelánových figurek a váza s květinami. Vřískala jsem jako to divoké zvíře, za které mne matka označila, a vrhla jsem se k oknu, kde jsem popadla kličku. Byla jsem pevně rozhodnutá zřít se na dlažbu ulice pod námi. Úplně jsem to v duchu viděla: moje vychrtlé tělo v košili letí vzduchem, až se mezi ranními drožkami a sluhy na časných pochůzkách roztříští v tratolišti krve.

Zmatkem pronikl Juliin hlas: „Sarah Henriette Bernhardtová. Už toho bylo dost.“

Napůl v Rosině náručí a s prsty svírajícími okenní parapet jsem sledovala, jak matka prochází závěsy u dveří a kráčí dál po orientálním koberci, až stanula uprostřed salonu – téměř ztracená ve vši té

okázalosti, mezi falešnými římskými bystami a přeplácanými malbami krajinek, pohovkami vycpanými koňskými žíněmi a vlastní čalouněnou lenoškou, obloženou polštářky vonícími po bylinkách a krajkovými šály. Tak malá. Nebyla o nic větší než já. Proč mi tedy naháněla takový strach?

Tehdy, v tu chvíli, jako by se tyčila nad celým mým světem, a župan se jí přitom rozevřel, takže jsem pod noční košilí zahlédla vystouplé břicho. Všimla si, že mi oči sjely k tomuhle překvapivému jevu – zdálo se, že jí ztloustla jen jedna část těla –, a řekla: „Ztrapňuj se. A co je horší, ztrapňuj se i mne. Tyhle scény už nebudu trpět ani minutu.“

Krev mi v žilách ztuhla hrůzou. Sirotčinec. Tenhle strašák nikdy nemizel, zůstával přítomný za každým pokáním, za každou chvílkou, kdy jsem ji něčím rozladila. Za mými zády promluvila Rosine: „Julie, je to jen dítě. Jak by tomu mohla rozumět?“

„Mamá,“ zašeptala jsem. Nikdy jsem ji tak neoslovila, až teď v zoufalství. „Odpusťte mi. Slibuju, že už se to nestane.“

Odfrkla si. „To rozhodně ne. Běž do svého pokoje a dej si pozor, abych tě ani nezaslechla, dokud tě nezavolám.“

Pomaloučku jsem přecupitala kolem ní a vyhýbala jsem se přitom stěpům z rozbité vázy. Zamířila jsem do pokoje a Rosine začala něco mumlat. Julie ji přerušila. „Nechci slyšet už ani slovo na její obranu. Tenhle dům není prostředí pro dítě a nikdy nebyl. Přišel čas vyřešit to nějak jinak.“

„Já tam nechci. Ne! Nemůžete mě nutit!“ Můj křik se rozléhal po ulici a lekal kolemjdoucí a Rosine mne přitom čpala do kočáru. Koně frkali, potřásali postroji a kočí s ironickým úšklebkem sledoval, jak se snažím zarýt paty do dlažby.

Od okamžiku, kdy mi Julie sdělila, že místo mlácení jejích ctitelů se odeberu do patřičné instituce, kde mne naučí dobrým způsobům, které mi dosud trapně schází, jsem zahájila sérii zuřivých protestů. Celý jeden den jsem odmítala jíst. Odmítala jsem se koupat i kartáčovat si vlasy, dokud Julie, která právě v oblaku organzy